

Co-funded by
the European Union

HITRI VODNIK ZA VRSTNIŠKO MEDIACIJO

Co-funded by
the European Union

Izjava o odgovornosti:

Izvedba tega projekta in publikacije je financirana s strani Evropske komisije. Vsebina publikacije je izključno odgovornost avtorjev in v nobenem primeru ne predstavlja stališč Evropske komisije.

Dovoljenje (licenca):

Ta priročnik bo predlagan in promoviran z odprtimi dovoljenji CREATIVE COMMONS tipa CC4.0 - CC BY NC SA. To bo pomagalo, da se lahko uporablja, spreminja in ustvarja kot izpeljava iz originala. (vendar ne v komercialne namene in prodajo) Pogoji za uporabo je, da se prizna avtorstvo dela in da se novemu delu pripišejo enaka dovoljenja (licence) kot originalu (zato vsakemu izvedenemu delu komercialna uporaba ne bo dovoljena).

This work is licensed under a [Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International License](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/).

1. Uvod

Ta vodnik je priloga priročnika "PEDAGOŠKA MEDIACIJA 4ALL – NAVODILA ZA UPORABO". Hitri vodnik za medvrstniško mediacije je prilagojen za samozagovornike in dijake v programih poklicnega izobraževanja in usposabljanja ter vključuje cilje, namene, nasvete, orodje, povzetek ciljne skupine in smernice.

Kaj je hitri vodnik za medvrstniško mediacijo? Medvrstniška mediacija je postopek, pri katerem posamezniki v skupini sodelujejo pri reševanju konfliktov in sporov. V tem vodniku se bomo osredotočili na opolnomočenje samozagovornikov in dijakov v programih poklicnega izobraževanja in usposabljanja za učinkovito mediacijo, ki spodbuja razumevanje, sodelovanje in pozitivno učno okolje.

1.1 Ciljna skupina

Ciljna skupina priročnika so samozagovorniki in dijaki v programih poklicnega izobraževanja in usposabljanja.

Samozagovorniki so posamezniki, pogosto iz različnih okolij, ki zagovarjajo sebe in druge s podobnimi potrebami s skupnim ciljem samoizboljšanja in zagovarjanja boljše kakovosti življenja.

Učenci v programih poklicnega izobraževanja in usposabljanja imajo cilj razviti praktične spretnosti in znanje v določeni panogi, pogosto pa prehajajo na trg delovne sile.

1.2 Cilj

Namen tega priročnika je aktivirati samozagovornike in dijake v programih poklicnega izobraževanja in usposabljanja.

V namenih in ciljih priročnika so opisani izobraževalni cilji, pedagoški cilji, ki jih je treba doseči, tukaj pa so povzete informacije o vsebini. Samozagovorniki in dijaki v programih poklicnega izobraževanja in usposabljanja bodo lahko zasledovali izobraževalne cilje. Naši bodo podporo pri razvijanju spretnosti reševanja konfliktov.

- ✓ **Razvijanje veščin za reševanje konfliktov:** cilj je izboljšati sposobnost udeležencev za konstruktivno reševanje konfliktov in iskanje rešitev, ki so sprejemljive za obe strani.
- ✓ **Spodbujanje komunikacije:** cilj je izboljšati komunikacijske spretnosti in spodbujati odprt dialog med vrstniki, ki pomaga reševati in preprečevati konflikte.
- ✓ **Opolnomočenje in povečanje samozavesti:** cilj je krepiti samozavest in opolnomočiti posameznike za aktivno sodelovanje v procesih reševanja sporov.

2. Metode, nasveti, priporočila

Metode, nasveti in priporočila v točkah odražajo zbrane rezultate razprave v fokusni skupini. Tukaj je nekaj koristnih in oprijemljivih navodil, ki so potrebna za učinkovito medvrstniško mediacijo.

Priporočila za vrstnike (korak za korakom ...) ...

- ✓ Nasveti za **učinkovito medvrstniško mediacijo**
- ✓ Ste se kdaj vprašali, kako deluje medvrstniška mediacija?
To je opisano v nadaljevanju.

Korak 1:

Aktivno poslušanje: spodbujajte udeležence, da pozorno in empatično poslušajo drug drugega, da bi resnično razumeli stališča in skrbi.

Korak 2:

Ostanite nevtralni in nepristranski: poudarite pomen nepristranskosti in pravičnosti v postopku mediacije ter omogočite obema stranema, da se počutita slišani in spoštovani.

Korak 3:

Osredotočite se na rešitve: usmerite udeležence, da v možganski nevihti skupaj poiščejo možne rešitve, ki ustrezajo potrebam vseh vpletenih strani.

Korak 4:

Spoštovanje in empatija: spodbujajte spoštljivo in razumevajoče okolje, v katerem udeleženci brez obsojanja priznavajo čustva in stališča drugih.

Praktični nasveti

- Spodbujajte dejavnost, delavnice ali usposabljanja za medvrstniško komunikacijo z udeleženci.
- Ustvarite vire ali gradiva, prilagojena različnim učnim potrebam in slogom. Prav tako je mogoče zagotoviti vire ali orodja za komunikacijo.

Metode in praktični nasvet za podporo pri mediaciji

- ✓ Kolo za reševanje sporov:

Koraki kolesa za reševanje konfliktov so opisani v nadaljevanju.

Če boste ravnali na ta način, bo kolo uspešno.

Korak 1:

Razumevanje konflikta

- Opredelite problem, čustva in vpletene strani.

Korak 2:

Učinkovito komuniciranje

- Spodbujajte odprto komunikacijo in aktivno poslušanje.

Korak 3:

Viharjenje možganov o rešitvah

- Poiščite več možnih rešitev za konflikt.

Korak 4:

Ocenite rešitve

- Ocenite prednosti in slabosti vsake rešitve.

Korak 5:

Izberite najboljšo rešitev:

- Izberite rešitev, ki najbolje rešuje konflikt in je sprejemljiva za vse vpletene strani.

Praktični nasveti

- Spodbujajte delavnice ali usposabljanja za udeležence, da razvijejo spretnosti, potrebne za učinkovito reševanje konfliktov.
- Zagotovite vire in gradiva za podporo različnim potrebam udeležencev.

Smernice za učinkovito medvrstniško mediacijo

Če povzamemo, so za medvrstniško mediacijo učinkoviti naslednji koraki.

Korak 1: Začnite postopek

- Spodbujajte posameznike, da se ob pojavu sporov oglasijo in zaprosijo za mediacijo.

Korak 2: Zagotovite prostovoljno udeležbo

- Mediacija mora biti prostovoljen in vzajemno dogovorjen proces.

Korak 3: Zaupnost

- Poudarite pomen zaupnosti vseh mediacijskih pogovorov, da ustvarite varno okolje za izmenjavo mnenj.

Korak 4: Določite temeljna pravila

- Določite jasne smernice za spoštljivo komunikacijo in vedenje med mediacijskimi sejami.

Korak 5: Nadaljnje ukrepanje

- Spodbujajte nadaljnje spremljanje po mediaciji, da se prepričate, da dogovorjene rešitve delujejo, in da obravnavate morebitne nove pomisleke.

3. Povzetek

Ta priročnik o medvrstniški mediaciji je namenjen samozagovornikom in dijakom v programih poklicnega izobraževanja in usposabljanja (PIU). Njegov namen je razvijanje spretnosti za reševanje konfliktov, izboljšanje komunikacije ter krepitev moči in samozavesti s poudarkom na strukturiranem dialogu za medsebojno razumevanje. Ta inovativni pristop krepi socialno vključevanje v programih poklicnega izobraževanja in usposabljanja in v samozagovorniških skupinah s poglobljanjem skupnosti in zaupanja. Samozagovorništvo, zlasti pri osebah z motnjami v duševnem razvoju, vključuje izražanje potreb in pravic. Poleg tega vodnik vključuje na osebo osredotočen načrt, enostaven za branje, in preprost jezik, kar olajša razumevanje za širše občinstvo. Ta pristop zagotavlja vključenost in sodelovanje v družbenih dejavnostih.

Ta jedrat vodnik vsebuje pregled medvrstniške mediacije, njene cilje, ciljno skupino, nasvete, orodje za mediacijo in smernice. Namenjen je opolnomočenju samozagovornikov in dijakov v programih poklicnega izobraževanja in usposabljanja za učinkovito obvladovanje konfliktov ter spodbujanje pozitivnega in sodelovalnega učnega okolja.

V povzetku poročila so opisani izzivi in spoznanja samozagovorniških skupin, pri čemer je poudarjen pomen na osebo osredotočenega načrta, podpornega učnega okolja, odnosov med učitelji in učenci ter vrstniškega sodelovanja v poklicnem izobraževanju.

4. Slovar in opredelitev izrazov

Vključevanje je enakopravno sodelovanje vseh ljudi v družbi.

Družabno življenje vključuje tudi skupno obiskovanje šole.

- **Primer:** Šola, ki prilagodi učni načrt in okolje učencem z različnimi učnimi potrebami, na primer zagotovi klančine za invalidske vozičke in učno gradivo v brajici ali poenostavljenem jeziku.

Vključujoče izobraževanje vključuje vse (vse učence/študente), ne glede na njihove (ne)sposobnosti in posebne lastnosti.

- **Primer:** Razred, v katerem se učenci s posebnimi potrebami in brez njih učijo skupaj z vrstniki, učitelji pa uporabljajo učne metode, ki so primerne za vse učence.

Medvrstniška mediacija

Mediacija med vrstniki je postopek reševanja konfliktov ali iskanja izvedljivih rešitev, v katerem posamezniki iz iste skupine pomagajo svojim vrstnikom v strukturiranem dialogu doseči obojestransko sprejemljivo rešitev ali izmenjati informacije, pomembne za vsakdanje življenje ljudi, na primer informacije o pravicah in kako jih uresničiti, informacije o obveznostih in kako jih izpolnjevati itd.

Proces spodbuja komunikacijo, empatijo in spretnosti reševanja problemov, hkrati pa krepi občutek skupnosti in zaupanja med vrstniki.

- **Primer:** V programu poklicnega usposabljanja ali v skupini za samozagovorništvo učenci ali samozagovorniki, ki se soočajo z nesoglasji glede odločitev ali opreme, sodelujejo pri uporabi vrstniške mediacije. S strukturiranim dialogom si izmenjajo stališča, razumejo skrbi drug drugega in skupaj oblikujejo rešitev. Ta postopek izboljša medsebojno razumevanje, komunikacijske spretnosti in krepi občutek skupnosti med vrstniki.

Samozagovorništvo

Samozagovorništvo, zlasti za osebe z motnjami v duševnem razvoju, pomeni, da se zavzemajo zase, izražajo svoje potrebe in branijo svoje pravice. Gre za opolnomočenje posameznikov, da izrazijo svoje misli in želje ter zagotovijo, da so njihove edinstvene potrebe razumljene in spoštovane.

- **Primer:** V programu za posameznike z intelektualno oviro udeleženec, ki ima težave z verbalnim izražanjem, s pomočjo komunikacijske table izrazi svojo željo po mirnem delovnem prostoru. Zaradi njegovega samozagovorništva se vzpostavi poseben miren prostor, kar zagotavlja izpolnjevanje njegovih potreb in spodbuja vključujoče okolje.

Lahko branje in **enostavni jezik** (besedilo in besedno)

Informacije so predstavljene na preprost in jasn način z uporabo preprostega jezika in preprostega oblikovanja, kar omogoča boljše razumevanje za širše občinstvo. Uporaba preprostih besed, kratkih stavkov in jasnih izrazov za posredovanje informacij na razumljiv način, zlasti za posameznike z različnimi stopnjami pismenosti ali kognitivnimi izzivi.

- **Primer:** V občinskem centru so informacije o glasovanju predstavljene v lahkoberljivi obliki. V priročniku so uporabljeni preprost jezik, preproste besede, kratki stavki in jasni vizualni izrazi. V njem je pojasnjeno, kako se registrirati, kje voliti in kaj pričakovati na dan glasovanja, kar zagotavlja, da lahko vsakdo, ne glede na raven pismenosti, razume in sodeluje pri glasovanju.

5. Reference/viri:

- Poklicno izobraževanje in usposabljanje | European Education Area (europa.eu)
- Artikel 24 UN-BRK (Bildung)/Article 24 UN-CRPD (Education) | Institut für Menschenrechte (institut-fuer-menschenrechte.de)
- O'Brian, J. (1987). A guide to life-style planning: Using the activities Catalog to integrate services and natural systems. En B. Wilcox & G.T. Bellamy (Eds). Comprehensive guide to the Activities Catalog: An alternative curriculum for youth and adult with severe disabilities. (pp. 175-189). Baltimore: Paul H. Brookes Publishing Co.
- Sanderson Helen, Goodwin Gill, Kinsella Elaine. Personalising Education, A guide to using person-centred practices in schools. hsaonlinelearning.org/product/personalising-education-a-guide-to-using-person-centred-practices-in-schools/
- Helen Sanderson Associates: Person-centred-practices, <http://helensandersonassociates.co.uk/person-centred-practice/one-page-profiles/one-page-profiles-education/>.
- Council of Europe: Youth work competences <https://www.coe.int/en/web/youth-portfolio/youth-work-competence>.
- Lamnek, S. (2005). Group discussion - theory and practice (Gruppendiskussion – Theorie und Praxis). Weinheim: Beltz Verlag.
- Inclusion and Education : <https://www.youtube.com/watch?v=kEYjlqixq9c&t=150s>
- Slika 1: <https://pixabay.com/de/photos/team-freundschaft-gruppe-h%C3%A4nde-4529717/>